

MD-4048, or. Criuleni str. 31 august 1989, 70
tel/fax. 248-22174, tel 248-22047

MD-4048, г. Криулень ул.31 августа 1989, 70,
тел/факс. 248-22174, тел 248-22047

Nr. 16718
din "28" "09" 2021

cu aviz

cauza nr. 5r-91/20

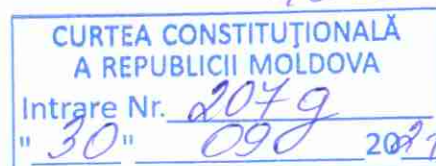
Doamnei Domnica Manole
Președinte al Curții Constituționale
str.Alexandru Lăpușneanu 28, mun.Chișinău

Judecătoria Criuleni Vă remite pentru examinare sesizarea avocatului Ion Nichita privind ridicarea excepției de neconstituționalitate conform Încheierii din 23 septembrie 2021.

Anexă: - sesizarea privind excepția de neconstituționalitate (9 file);
- copia cererii privind excepția de neconstituționalitate (1 file);
- copia Încheierii din 23.09.2021 (3 file);
- copia contestației depusă de către Iacob Bălățel împotriva deciziei agentului constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Criuleni, Vitalie Boico, prin care a fost sancționat la data de 08.12.2020 în baza art.242 alin.(1) Cod contravențional (1 fiș);
-copia procesului-verbal cu privire la contravenție nr.MAI05156501 (1 file).

Judecător

Alexandru Motricală

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII:

- 1) Nume: Bălățel
- 2) Prenume: Iacob

- 4) Numele și prenumele reprezentantului: Nichita Ion;
- 5) Funcția reprezentantului: Avocat;

II. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Judecătoria Criuleni, sediul Central
2. Judecător/complet de judecată: Motricală Alexandru
4. Adresa instanței de judecată: MD-4801 or. Criuleni str. C. 31 August, 70
5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: Tel: tel/fax (373) 248 22174 ;

E-mail: jcr@justice.md

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

1. Obiectul prezentei sesizări îl constituie verificarea constituționalității sintagmei „*deteriorarea neînsemnată*” de la art. 242 alin. (1) Cod contravențional al Republicii Moldova, precum și a sintagmei „*s-a asigurat*” din Regulamentul Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, care contravin prevederilor art. 1, 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

1. În fapt, cet. Bălățel Iacob este învinuit în comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (1) Cod contravențional, pentru încălcarea regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea neînsemnată a vehicolului.

2. În motivarea deciziei de sancționare, agentul constatator a indicat că au fost încălcate prevederile pct. 41.2 din Regulamentul Circulației Rutiere întrucât Bălățel Iacob nu s-ar fi asigurat înainte de începerea manevrei deplasării cu spatele.

3. Considerăm că sintagmele menționate urmează a fi supuse controlului de neconstituționalitate, întrucât sunt contradicție cu prevederile art. 1, 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție.

6. Prezenta sesizare întrunește toate condițiile prevăzute de art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție așa cum acesta a fost explicat și interpretat de Înalta Curte în Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru a fi ridicată și declarată admisibilă pentru examinarea în fond a acesteia.

7. Raportând prezenta sesizare la condițiile prevăzute în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, în acest sens, menționăm:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție ;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu ;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei ;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. În acest context menionez că, deși în general prevederile art. 242 Cod contravențional a făcut obiectul sesizării examinate de Înalta Curte, menționăm că, prevederile respective în redacția actuală și sub aspectul indicat în prezenta sesizare, până în prezent nu au făcut obiectul niciunei excepții de neconstituționalitate examinate de Curtea Constituțională, și prin urmare, nu există nici o hotărâre anterioară a Curții Constituționale cu astfel de obiect.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII:

1. Prevederile contestate sunt neclare, confuze, incerte și imprevizibile, deoarece legiuitorul nu a definit aceste noțiuni și prin urmare acestea fiind aplicate discreționar, în baza unor criterii arbitrare, există riscul aprecierii eronate și interpretării abuzive a legii de către cei care au competența aplicării ei, fapt care este inadmisibil.
2. Jurisprudența în materie nu a dezvoltat pentru noțiunile criticate un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul lor și, prin urmare, sintagmele contestate sunt susceptibile de o interpretare extensivă defavorabilă făptuitorului. În acest sens, Curtea Europeană a reiterat în cauza Prigală v. Republica Moldova, 13 februarie 2018, §§ 38-40, că interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană. Așadar, în lipsa unor repere fixe, inclusiv normative, interpretarea unor astfel de reglementări se face la discreția celor care aplică legea, justițiabilul aflându-se într-o stare de insecuritate juridică.
3. Rezumând cele enunțate supra, conchidem că prevederile contestate sunt formulate de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care le aplică o marjă excesivă de discreție. Prin urmare, ele nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție. Prin urmare, observăm că, în lipsa unor reglementări exprese și autonome în lege, prevederile contestate contravin rigorilor prevăzute de art. 1, 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție.
4. În asemenea situație, persoana în privința căreia a fost pornit procesul contravențional, nu este în măsură să determine conduita sa și modul de apărare, chiar și în cazul în care aceasta ar apela la consultanța de specialitate. Astfel, reieșind din redacția actuală a prevederilor contestate, persoana urmează a fi acuzată pentru săvârșirea unei contravenții, fără stabilirea semnelor obligatorii. În acest sens, exigențele statului de drept presupun, printre altele, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).
5. În special în materie penală (aplicabilă și în cazul contravențiilor), dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și al pedepsei penale (nullum crimen, nulla poena sine lege). (HCC nr. 22 din 01.10.2018, § 27).
6. În jurisprudența sa, CtEDO a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (Rohlena v. Cehia, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; Vasiliauskas v. Lituania [MC], 20 octombrie 2015, § 153; Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 45). În acest sens, principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (nullum crimen sine lege) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (nulla poena sine lege). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a securității juridice a persoanei în materie penală (Hot. Curții Constituționale nr. 22 din 01.10.2018, § 29).

Principiul respectiv are consecințe atât în activitatea de elaborare a normelor penale, cât și în procesul aplicării acestora. Altfel spus, acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător. În activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența lui. Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție (Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2018, §§ 35, 36).

7. Pe de altă parte, acest principiu impune subiecților care au competența aplicării legii două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei, adică imposibilitatea aplicării ei dincolo de conținutul acesteia, și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile (Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2018, § 37).

8. Curtea Europeană a relevat în jurisprudența sa că infracțiunea (contravenția) și pedeapsa trebuie să fie prevăzute de lege. Expresia „prevăzută de lege” presupune, printre altele, ca legea să întrunească standardul calității, aceasta trebuie să fie accesibilă și previzibilă. De altfel, aceste rigori sunt statuate și în articolul 23 alin. (2) din Constituție.

9. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

10. Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul consultației de specialitate, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 47).

11. De asemenea, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

12. De asemenea, în cauza Rotaru c. României, Curtea Europeană a statuat că „o norma este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate - să își corecteze conduita”, iar în cauza Sunday Times c. Regatului Unit, Curtea Europeană a decis că „[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat”. În acest context, conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

13. De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a menționat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligență, în special în partea ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul examinării cauzei (cauza Nakhmanovich c. Rusiei, hotărârea 2 martie 2006, § 89, cauza Hajibeyli c. Azerbaidjanului, hotărârea 10 iulie 2008, § 51).

Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (Del Rio Prada v. Spania [MC], 21 octombrie 2013, §§ 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mica măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea elemente depinde de practică (Kokkinakis v. Grecia, 25 mai 1993, § 40).

Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acestora cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (Liivik v. Estonia, 25 iunie 2009, §§ 96-104).

14. Cu privire la clarificarea normelor juridice, Curtea Europeană a reținut că dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul procesului de creare a dreptului este o parte bine-consolidată și necesară a tradiției juridice în statele-părți la Convenție.

Articolul 7 din Convenție nu poate fi citit ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale prin intermediul interpretării judiciare de la caz la caz, cu condiția ca evoluția care rezultă să fie conformă cu esența infracțiunii și să fie previzibilă în mod rezonabil (Kononov v. Latvia [MC], 17 mai 2010 § 185).

Atunci când examinează previzibilitatea unei norme penale, trebuie să se asigure dacă interpretarea judiciară a legii penale a continuat pur și simplu o linie perceptibilă a dezvoltării jurisprudențiale (Dragotoniou și Militaru-Pidhorni v. România, 24 mai 2007, § 44).

15. În orice caz, instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare prin analogie. O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană. În consecință, cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interzicerea analogiei în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești. Prin urmare, raportând principiile enunțate la circumstanțele cauzei și analiza expusă supra, constatăm că reglementările contestate - în redacția actuală - nu corespund acestora și contravin astfel art. 1, 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție. Totodată, anticipând o eventuală poziție a Curții, sau a celorlalte autorități care urmează a-și expune opiniile asupra prezentei sesizări, privind existența unor garanții suficiente cu privire la normele contestate, menționăm că o asemenea abordare în general este contrară art. 22 din Constituție, potrivit căruia, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale și nu este altceva decît o răsturnare a prezumției de nevinovăție, prin faptul că persoana în privința căreia a fost pornit procesul contravențional este prezumată ca fiind vinovată și obligată să răstoarne această prezumție, fapt care este inadmisibil. Potrivit art. 8 Cod procedură penală, persoana acuzată de săvîrșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvîrșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului. În practica aplicării articolului 6 § 2 din Convenție, Curtea Europeană a stabilit că părții acuzării îi revine sarcina de a proba dincolo de orice dubiu rezonabil vinovăția persoanei acuzate de săvîrșirea infracțiunii (a se vedea, de exemplu, Capeau v. Belgia, 13 ianuarie 2005, § 25, și Navalnyy și Ofitserov v. Rusia, § 105, 23 februarie 2016). Astfel, atunci cînd dovezile furnizate nu pot conduce la formarea unei convingeri ferme și concordante cu privire la vinovăția persoanei acuzate, instanța de judecată trebuie să aplice principiul in dubio pro reo, potrivit căruia orice dubiu profită acuzatului.

16. Referitor la procesul de apreciere a probelor, în jurisprudența Curții Europene s-a conturat standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă” („beyond reasonable doubt”), care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă (a se vedea cauza Bragadireanu v. România, hotărîrea din 6 decembrie 2006; Orhan v. Turcia, hotărîrea din 18 iunie 2002; Irlanda v. Regatul Unit, hotărîrea din 18.01.1978).

17. Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției de o manieră aptă să înlăture dubiul. În acest sens, menționăm că, potrivit principiilor de drept procesual penal, sarcina probațiunii revine acuzării, iar situația de dubiu este interpretată în favoarea celui acuzat (in dubio pro reo). Așadar, instanța de judecată trebuie să își întemeieze convingerea privind vinovăția pe baza unor probe sigure și certe, care nu lasă dubii referitor la vina persoanei acuzate. Prin urmare, ține de obligația pozitivă a statului să demonstreze vinovăția persoanei, în modul prevăzut de legislație.

18. Prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4 și 8 din Constituție. Curtea Constituțională însă nu este constrânsă să analizeze dispozițiile criticate doar prin prisma normelor invocate de către autorul excepției, ci este liberă să le analizeze și în raport cu prevederile constituționale pe care le consideră relevante pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate (a se vedea, mutatis utandis, Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 26 aprilie 2018, § 23; Hotărârea Curții Constituționale nr. 15 din 22 mai 2018, § 24; și Hotărârea Curții Constituționale nr. 20 din 4 iulie 2018, § 47). Curtea este competentă să aplice alte articole din Constituție, importante fiind argumentele autorului sesizării cu privire la caracterul viciat al prevederilor contestate, or legislatorul putea adopta măsuri legislative care să realizeze la fel de eficient scopul legitim urmărit și care să limiteze mai puțin dreptul fundamental protejat, în comparație cu măsurile contestate.

19. Curtea trebuie să declare neconstituționale prevederile normative contestate în eventualitatea în care observă că există alte mijloace care pot realiza la fel de bine scopul legitim urmărit, cu un prejudiciu mai mic pentru drepturile fundamentale în discuție. În acest context, ținem să menționăm că, deși nu face obiectul prezentei sesizări și nu este aplicabil în speța aflată pe rolul instanței de recurs, totuși considerăm că, Curtea ar trebui să se expună și asupra reglementărilor asociate.

20. Referitor la încălcarea prevederilor art. 26 din Constituție, menționăm că, dreptul la apărare, ca garanție a dreptului la un proces echitabil, cuprinde totalitatea drepturilor și a regulilor procedurale, care îi acordă persoanei posibilitatea de a se apăra împotriva acuzațiilor ce i se aduc și de a contesta învinuirile, în vederea demonstrării nevinovăției sale. Dreptul la apărare trebuie asigurat pe tot parcursul procesului. Potrivit dispozițiilor constituționale, autoritățile judiciare sunt obligate să ia toate măsurile necesare pentru ca apărarea să fie exercitată în mod efectiv. Pentru a-și exercita dreptul la apărare, **persoanei acuzate trebuie să i se permită să beneficieze în mod efectiv de asistență juridică de la etapele inițiale ale procedurilor, care se pot dovedi decisive pentru șansele apărării.** Persoana acuzată – indiferent dacă este o persoană fizică sau una juridică reprezentată – se găsește adesea într-o poziție deosebit de vulnerabilă la etapa inițială a procedurilor, iar în majoritatea cazurilor acest fapt poate fi compensat în mod adecvat prin asistența juridică. Sarcina asistenței juridice este să se asigure că este respectat dreptul persoanei acuzate de a nu se incrimina. În asemenea circumstanțe, este important ca **de la etapele inițiale ale procedurilor, persoana juridică acuzată de comiterea unei fapte penale să poată apela la asistența juridică pe care și-o alege** (a se vedea, mutatis mutandis, Martin v. Estonia, 30 mai 2013, §§ 90 și 93).

21. Caracterul echitabil al procedurilor prevede ca persoana acuzată să poată avea parte de întreg spectrul de servicii asimilate asistenței juridice. Curtea Europeană a reținut în mod constant că autoritățile naționale trebuie să țină cont de doleanțele persoanei acuzate relative la reprezentarea sa juridică, precum și că aceste doleanțe pot fi depășite atunci când există motive relevante și suficiente pentru a se constata că acestea sunt necesare în interesele justiției (Meftah și alții v. Franța [MC], 26 iulie 2002, § 45, Mayzit v. Rusia, 20 ianuarie 2005, § 66; Vitan v. România, 25 martie 2008, § 59; Zagorodniy v. Ucraina, 24 noiembrie 2011, § 52). Unde lipsesc aceste motive, restricționarea liberei alegeri a apărătorului echivalează cu o încălcare a articolului 6 § 1 coroborat cu paragraful 3 (c), dacă este afectată în mod negativ apărarea reclamantului, având în vedere procedurile ca întreg. Cele menționate, relevă încălcarea articolelor 23 și 26 din Constituție.

V. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII:

1. Reieșind din circumstanțele de fapt și prevederile de drept expuse supra, având în vedere caracterul neconstituțional al sintagmelor contestate care contravin art. 1, 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție, în temeiul art. 135 din Constituție, art. 4 din Codul Jurisdicției Constituționale și art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională,

SOLICITĂM:

- 1) Primirea și examinarea prezentei sesizări;
- 2) Efectuarea controlului constituționalității asupra sintagmei sintagmei „deteriorarea neînsemnată” de la art. 242 alin. (1) Cod contravențional al Republicii Moldova, precum și a sintagmei „s-a asigurat” din Regulamentul Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, sub aspectul încălcării prevederilor art. 1, 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituție.
- 3) Admiterea sesizării și declararea ca fiind neconstituțională a sintagmelor menționate.

VI. LISTA DOCUMENTELOR:

1. Copia Procesului-verbal de contravenție și a deciziei de sancționare.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA:

Declarăm pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: or. Criuleni

Data: 13.09.2021

Cu respect,

Bălățel Iacob _____

Avocatul Ion Nichita _____

ÎNCHEIERE

23 septembrie 2021

or.Criuleni

Judecătoria Criuleni, sediul central

Instanța în următoarea componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Grefier

Alexandru Motricală

Cristina Scifos

Cu participarea:

Avocatului

Ion Nichita

examinînd în ședință publică cererea formulată de către reprezentantul contestatarului, avocatul Ion Nichita, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi de Lege, în cadrul examinării cauzei contravenționale la contestația depusă de către Iacob Bălățel împotriva deciziei agentului constatatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Criuleni, Vitalie Boico, prin care a fost sancționat la data de 08.12.2020 în baza art.242 alin.(1) Cod contravențional,

A CONSTATAT:

1.Contestatarul Iacob Bălățel în temeiul prevederilor art.448 Cod contravențional, a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și decizie de sancționare a sa în baza art.242 alin.(1) Cod contravențional, întocmite de către agentul constatatator din cadrul IP Criuleni, Vitalie Boico la 08.12.2020, solicitînd anularea acestora.

2.În argumentarea contestației Iacob Bălățel a invocat, că la data de 08.12.2020 la ora 17 și 22 min. în privința sa a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr.MAI05156501 în baza art.242 alin.(1) Cod contravențional, pentru o pretinsă încălcare comisă la data de 23.11.2020 ora 15:00. Ca urmare, prin decizia agentului a fost sancționat cu amendă în sumă de 900 lei și 5 puncte de penalizare.

Procesul-verbal cu privire la contravenție, inclusiv decizia agentului constatatator de sancționare, le consideră neîntemeiate și pasibile de a fi anulate integral cu încetarea procesului contravențional, în temeiul următoarelor motive de fapt și de drept.

Conform prevederilor alin.(1) art.375 Cod contravențional, „Persoana acuzată de săvîrșirea unei contravenții se consideră nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa. Concluziile despre vinovăția persoanei în săvîrșirea contravenției nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate în condițiile prezentului cod se interpretează în favoarea persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional”.

La caz, consideră că nu a fost dovedită comiterea pretinsei contravenții, iar concluziile privind comiterea pretinsei contravenții sînt întemeiate doar pe presupuneri deoarece acest fapt nu a fost probat și,

deci, reieșind din principiul prezumției nevinovăției, petiționarul nu poate fi tras la răspundere contravențională. Prin urmare, sancționarea sa este vădit neîntemeiată.

Conform jurisprudenței CEDO în cauza Anghels vs România, Curtea a reiterat că prezumția de legalitate și adevăr a procesului - verbal cu privire la contravenție este o prezumție lipsită de rezonabilitate și poziționează contravenientul într-o situație dezavantajoasă în raport cu agentul statului, ceea ce contravine principiului egalității părților și armelor în proces. Curtea fiind de părere că, dacă nesancționarea contravenției nu pune probleme în sine, nerespectarea garanțiilor fundamentale - printre care prezumția de nevinovăție - care protejează indivizii în fața posibilelor abuzuri ale autorităților impune în privința aceasta o problemă pe baza art.6 din Convenție. Reiterând importanța, cu ocazia unei proceduri care poate fi calificată drept „penală”, a unei asemenea garanții chemată să restabilească echilibrul dintre autorii prezumați ai faptelor nelegale și autoritățile desemnate să-i urmărească și să-i sancționeze, ea concluzionează că nu a fost judecată echitabil cauza reclamantului, așa cum prevede art.6 din Convenție. Mai mult, în acea cauză Curtea a reproșat că instanțele au administrat prost probele, în special inversând obligația de prezentare a probelor. Totodată, Curtea a amintit că, la aplicarea prezumției de nevinovăție membrii instanței să nu plece de la ideea preconcepută că inculpatul a comis fapta atribuită; obligația prezentării probei revine acuzării și îndoiala e folosită în avantajul acuzatului. În plus, aceasta trebuie să indice interesatului care acuzații vor face obiectul pentru a-i oferi ocazia de a-și pregăti și prezenta apărarea în consecință și de a oferi probe suficiente pentru a întemeia o declarație de vinovăție (Barberă, Messegue și Jabardo împotriva Spaniei, Hotărârea din 6 decembrie 1988, seria A, nr. 146, pag. 33, par. 77; Bernard împotriva Franței, Hotărârea din 23 aprilie 1998, Colecția de hotărâri și decizii 1998-II, pag.879, par.37).

În prezenta speță, consideră că faptul comiterii pretinsei contravenții se întemeiază doar pe procesul-verbal cu privire la contravenție, care de altfel a fost contestat, ceea ce presupune dezacordul făptuitorului cu toate faptele și datele indicate în acest act. Prin urmare, ținând cont de hotărâre CEDO menționată că, instanța de judecată nu poate emite o soluție diferită în acest caz, tocmai pentru ca petiționarul să nu se pretindă victima discriminării în dreptul recunoscut altor persoane (cauza Roșca vs Moldova, nr.6267/02, Beian vs România, nr.30658/05).

Mai mult decât atât, art.443 Cod contravențional, stabilește expres și exhaustiv datele și faptele care trebuie să le cuprindă procesul-verbal cu privire la contravenție, art.445 a același act legislativ prevede care sunt efectele neconsemnării în procesul-verbal cu privire la contravenție a datelor și faptelor indicate la art.443 și anume - nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție.

În speță, consideră că procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit contrar prevederilor art.443 Cod contravențional și anume:

Nu conține fapta contravențională implicit, locul exact (porțiunea de drum) circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție, fapt care contravine lit.d) alin.(1) art.443 Cod contravențional;

Nu i s-au adus la cunoștință drepturile și obligațiile prevăzute la art.384 și 387 Cod contravențional, fapt care contravine lit.f) alin.(1) art.443 Cod contravențional;

Nu a fost informat despre instituția bancară și despre modul de plată a amenzii, ceea ce contravine prevederilor lit.h) alin.(1) același articol;

Nu a fost semnat pe fiecare pagină de agentul constatator, ceea ce contravine alin.(5) art.443 Cod contravențional. Aici fiind important de menționat că, potrivit Dicționarului explicativ, noțiunea de "pagină" presupune "Fiecare dintre cele două fețe ale unei foi de hîrtie dintr-o carte, dintr-un caiet, ziar, registru, etc".

Respectiv, în temeiul art.445 Cod contravențional, crede că acestea sunt temeuri de declarare a nulității procesului-verbal cu privire la contravenție.

De asemenea nu au fost prezentate probe care ar dovedi că mijloacele tehnice de constatare a pretinsei contravenții corespund cerințelor prevăzute de lege și anume că la momentul constatării erau certificate, omologate și verificate metrologic.

3.În ședința de judecată reprezentantul petiționarului Iacub Bălățel, avocatul Ion Nichita, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.242 alin.(1) Cod contravențional, adoptat prin Legea nr.218-XVI din 24.10.2008 în partea ce ține de sintagma „*deteriorarea neînsemnată*” și pct.41.2 din Regulamentul Circulației Rutiere, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, în partea ce ține de textul: „*s-a asigurat*” opinînd că, acestea contravin prevederilor art.1, 20, 21, 22, 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

Totodată a evidențiat că, odată ce această normă de drept a fost aplicată, iar în procesul judecării cauzei va fi abordată la efectuarea controlului judecătoresc, iar controlul constituționalității este de competența Curții Constituționale, instanța urmează să formuleze o sesizare în adresa Curții Constituționale, cu suspendarea judecării cauzei.

4. Reprezentantul victimei Nicolai Loghin, avocatul Tamara Boubătrîn a cerut respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe motiv că nu întrunește condițiile pentru înaintare.

5.Agentul constatator, fiind citat legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă instanța a constatat că examinarea cererii formulate de către reprezentantul petiționarului Iacub Bălățel, avocatul Ion Nichita, nu este în măsură să încalce un careva drept al organului de constatare, motiv din care a dispus examinarea cererii în absența acestuia.

6.Audiind părțile în raport cu cererea formulată de către reprezentantul petiționarului Iacub Bălățel, avocatul Ion Nichita cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și prevederile legale

pertinente speței, instanța de judecată consideră necesar de a o admite parțial, din următoarele considerente.

7. Potrivit art.53 alin.(1), (2) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

8. În conformitate cu prevederile art.374 alin.(3) Cod contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Potrivit art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

9. Conform art.135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

10. Prin Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin.(1) lit.b) din Constituție, 25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea, art.135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova hotărînd:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul

Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

11. Pînă la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărîri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărîre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

12. Conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

13. Instanța de judecată, analizînd cererea înaintată de către avocatul Ion Nichita în interesele petiționarului Iacob Bălățel, atestă că prin Decizia Curții Constituționale nr.133 din 21.08.2021 s-a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „*deteriorarea neînsemnată*” din articolul 242 alin.(1) din Codul contravențional și a textului „*autorității de supraveghere*” din articolul 2 din Legea nr.414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, ridicată de avocatul Adrian Grosu, în interesele Verei Pușca, contravenientă în dosarul nr.4r-1557/21, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

14. Corespunzător în speță se atestă, că deja există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect controlul constituționalității sintagmei „*deteriorarea neînsemnată*” conținută în dispoziția art.242 alin.(1) Cod contravențional, adoptat prin Legea nr.218-XVI din 24.10.2008.

15. Prin urmare, cererea în această parte nu întrunește condițiile pentru înaintare prevăzute în Hotărîrea Curții Constituționale a RM nr.2 din 09.02.2016 și urmează a fi respinsă.

16. Cît privește cererea în partea sesizării Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității sintagmei „*s-a asigurat*” conținută în pct.41.2 din Regulamentul Circulației Rutiere aprobat prin Hotărîrea

Guvernului nr.357 din 13.05.2009, instanța concluzionează asupra necesității admiterii ei, ori prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece conform procesului-verbal cu privire la contravenție încălcarea acestora a fost reținute de către agentul constatator la constatarea faptei contravenționale și intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, subsecvent excepția este ridicată de către reprezentantul uneia din părți, iar referitor la acestea nu există o hotărîre anterioară a Curții.

17. Totodată la caz, este oportună suspendarea examinării cauzei, or în vederea soluționării acesteia instanța urmează să aplice norma juridică care constituie obiect al controlului de constituționalitate.

18. Conducîndu-se de prevederile art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția RM, art.374 alin.(3) Cod contravențional, art.7, 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite *parțial* cererea avocatului Ion Nichita cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității sintagmei „*deteriorarea neînsemnată*” conținută în dispoziția **art.242 alin.(1) Cod contravențional**, adoptat prin Legea nr.218-XVI din 24.10.2008 și sintagmei „*s-a asigurat*” conținută în **pct.41.2 din Regulamentul Circulației Rutiere**, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.357 din 13.05.2009.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității sintagmei „*s-a asigurat*”, care se conține în **pct.41.2 din Regulamentul Circulației Rutiere**, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, în raport cu prevederile art.art.1, 20, 21, 22 și 23, coroborat cu art.26 din Constituția Republicii Moldova.

În rest cererea în partea sesizării Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității sintagmei „*deteriorarea neînsemnată*” conținută în dispoziția art.242 alin.(1) Cod contravențional, adoptat prin Legea nr.218-XVI din 24.10.2008, se *respinge* pe motiv că nu întrunește condițiile pentru înaintare.

Procesul contravențional intentat la contestația depusă de către Iacob Bălățel împotriva deciziei agentului constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Criuleni, Vitalie Boico, prin care a fost sancționat la data de 08.12.2020 în baza art.242 alin.(1) Cod contravențional, se suspendă.

Încheierea nu este susceptibilă căilor de atac.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Alexandru Motricală

Copia corespunde originalului,
Judecătorul

Alexandru Motricală